

VIITASAARI

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2019

Viitasaaren kaupunginvaltuustolle

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan katsaus.....	3
2.	Tarkastuslautakunnan tehtävä ja kokoonpano	4
3.	Viitasaaren kaupungin taloudellinen asema.....	5
4.	Kaupunkistrategian toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.....	7
5.	Kaupunginhallituksen toimialan tavoitteiden toteutuminen	8
6.	Perusturvan toimialan tavoitteiden toteutuminen	10
7.	Sivistystoimen toimialan tavoitteiden toteutuminen.....	12
8.	Teknisen toimen toimialan tavoitteiden toteutuminen	13
9.	Ympäristölautakunnan toimialan tavoitteiden toteutuminen	14
10.	Kaupunkikonsernin tavoitteiden toteutuminen	16
11.	Investointiosan toteutuminen	18
12.	Henkilöstö	19
13.	Tarkastuslautakunnan esitys kaupunginvaltuustolle.....	20
14.	Allekirjoitukset	21

1. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan katsaus

Viitasaaren kaupungin tarkastuslautakunnan laatima arviointikertomus vuodelle 2019 on valmistunut. Tarkastuslautakunta esittää arviointikertomuksen kaupunginvaltuustolle.

Vuotta 2019 pidetään Viitasaaren kaupungin toiminnan ja talouden kannalta heikommin onnistuneena kuin paria aiempaa vuotta tuloksen jäädessä alijäämäiseksi. Tilikauden toimintakate heikkeni edellisvuodesta, mutta oli kuitenkin selvästi parempi kuin talousarviossa. Viitasaaren kaupunki on aloittanut toteuttamaan talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Tämä aktiivinen toimenpide luo kaupungin toimintaan taloudellista jatkuvuutta ja varmuutta.

Kotikaupunkimme painii saman ongelman kanssa kuin moni muukin kaupunki. Väestön väheneminen ja ikääntyminen ja sekä lapsiperheiden vähyys luo kuntatalouteemme haasteita. Työllistymisaste on parantunut vuonna 2019 ja samanaikaisesti on esiintynyt työvoimapulaa.

Viitasaarella on aktiivisesti panostettu peruskouluun ja toisen asteen koulutuksen kehittämistoimenpiteisiin. Lukion vetovoimaisuuden lisäämiseksi lukioon perustettiin vuonna 2019 pelastus- ja turvallisuuslinja, mikä on ensimmäinen laatuaan Suomessa. Tulevana syksynä linja käynnistyneenä täysimääräisenä. Virkeyttä kaupunkiin on tuonut myös Lennätin. Paikka, jossa hyvien tietoliikenneyhteyksien ääressä voi vaikkapa tehdä etätöitä tai opiskella.

Tarkastuslautakunta on pitänyt kokouksensa ennalta sovitun kokousaikataulun mukaisesti. Kaikkiaan tarkastuslautakunnan kokouksia on ollut 9 kappaletta. Varapuheenjohtajana on ollut Jari Kunelius (-7.10.2019) ja Eero Pulkkinen (7.10.2019-)

Puheenjohtajana haluan kiittää lautakunnan jäseniä, varajäseniä, sihteeriä ja tilintarkastajia sekä kaupungin viranhaltijoita hyvästä yhteistyöstä.

Vuokko Leivonen
tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2. Tarkastuslautakunnan tehtävä ja kokoonpano

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on KuntaL (410/ 2015) 121 §:n mukaan muun muassa arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet ja kaupungissa ja kuntakonsernissa ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla (arviointikertomus). Lisäksi uutena tehtävänä 1.6.2017 alkaen tarkastuslautakunnan tehtävänä on ollut valvoa KuntaL 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Kuntalain lisäksi tarkastuslautakunnan tehtävistä on määräykset Pihtiputaan kunnan ja Viitasaaren kaupungin hallintosäännön 95–98 §:ssä.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2019

Varsinainen jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Leivonen Vuokko, pj	Ranto Mikaela
Pulkkinen Eero, vpj. (7.10.2019 alkaen)	Hautsalo Ari (10.6.2019 alkaen)
Kunelius Jari, vpj (7.10.2019 saakka)	Kuronen Juha (10.6.2019 saakka)
Pietiläinen Arvo	Pitkänen Heikki
Rihto Mervi (7.10.2019 alkaen)	Virtanen Hanna (7.10.2019 alkaen)
Virtanen Erkki	Kammonen Taisto
Ranta Kristiina	Vehniäinen Hannu
Niskanen Eija	Saastamoinen Kaija

Tilikauden 2019 osalta tarkastuslautakunnan kokouksissa on käynyt kuutavina

- kaupunginjohtaja Janne Kinnunen
- talousjohtaja Ari-Jukka Käsmä
- ympäristötoimen johtaja Sari Kantonen
- Witas Oy:n toimitusjohtaja Tapani Laitinen
- teknisen toimen toimialajohtaja Juho Tenhunen
- sivistystoimialan vs. toimialajohtaja Joonas Kurikkala
- VVA Oy:n toimitusjohtaja/ isännöitsijä Kalle Kautto
- koti- ja asumispalvelujohtaja Mervi Rantanen
- vs. vastaava sosiaalityöntekijä Lappalainen Marjo
- perusturvan toimialajohtaja Marja Laurila

Tarkastuslautakunta on tehnyt lisäksi arviointikäynnin Viitasaaren vanhuspalveluyksikköön ja tutustunut Ryhmäkoti Helmiinan toimintaan sekä kahteen Viitasaaren Vuokra-Asunto Oy:n kohteeseen. Tarkastuslautakunta kutsuttuna vieraili myös Viitasaaren sosiaalitoimistolla.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut tarkastusvuonna yhdeksän kertaa.

Tilintarkastusyhteisönä on toiminut TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy ja vastuunalaisena tilintarkastajana ja tarkastuslautakunnan sihteerinä JHT, HT Jukka Vuorio.

3. Viitasaaren kaupungin taloudellinen asema

Toimintakate on -42,6 milj. €, mikä on 2,3 milj. € heikompi kuin edellisenä vuonna mutta 1,3 milj. € parempi kuin talousarviossa. Toimintakate on -6.893 € asukasta kohden. Toimintakuluista on katettu 42,39 % toimintatuloilla. Tunnusluku on hieman heikentynyt edelliseen vuoteen, jolloin se oli 44,05 %.

Vuosikate on 1,642 milj. euroa, mikä on 1,2 milj. euroa heikompi kuin edellisenä vuotena mutta 1,0 milj. euroa parempi kuin talousarviossa. Vuosikate on 61,87 % poistoista. Kunnan tulorahoituksen katsotaan olevan riittävän, jos tunnusluvun arvo on 100 % ja jos poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Tunnusluku on heikompi kuin edellisenä vuotena, jolloin se oli 114,43 %.

Vuosikate on asukasta kohden 266 euroa. Kuntaliiton tietojen mukaan kuntien vuosikate vuoden 2018 tilinpäätöksissä on ollut asukasta kohden 376 €.

Poistot ovat 430 €/per asukas ja yhteensä 2,7 milj. €.

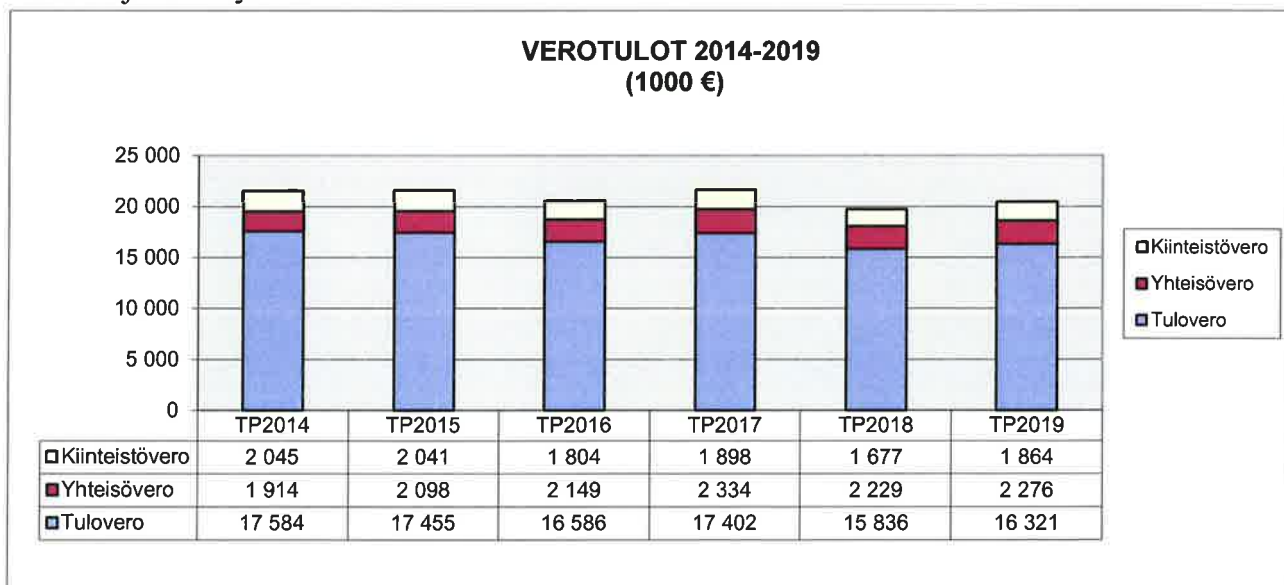
Tilikauden tulos on alijäämäinen -1,0 milj. €. Tilikauden tulos on 0,9 milj. € parempi kuin talousarviossa.

Arvioitua parempi tulos johtuu seuraavista tekijöistä:

- tilikauden toimintatuotot talousarvioon verrattuna ylitettiin.
- menojen kehitys ei ollut niin voimakasta kuin syksyllä vielä oletettiin.

Tilikauden alijäämä on asukasta kohden 169 euroa. Talousarvion mukaisesti tilikausi olisi ollut alijäämäinen -1 982. 768 euroa.

Verotulojen kehitys 2014–2019

Tuloveroprosentti oli 21,00 %. Vahvistetut kiinteistöveroprosentit olivat: yleinen 0,93 %, vakituiset asunnot 0,50 % ja muut kuin vakituiset asunnot 1,10 %. Yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöveroprosentti oli 0,00 ja voimalaitosten veroprosentti 1,40.

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

Omavaraisuusaste on 66,84 %. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä tähtäyksellä. Tunnusluku on parantunut edellisestä vuodesta, jolloin se oli 59,11.

Rahoitusvarallisuus on asukasta kohti -862 euroa. Tunnusluku on heikentynyt edellisestä vuodesta, jolloin se oli -798 euroa. Tunnusluku osoittaa likvidien varojen riittävyyden vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Suhteellinen velkaantuneisuus on 30,0 %. Tunnusluku on parantunut edellisestä vuodesta, jolloin se oli 43,4 %. Tunnusluku ilmaisee, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tilastokeskuksen mukaan kuntien suhteellinen velkaantuneisuus on vuoden 2018 tilinpäätösten mukaan 58,6 %.

Lainakanta on vuoden 2019 lopussa 14,7 milj. euroa. Lainaa on asukasta kohti 2 373 €, edellisenä vuotena vastaava määrä oli 3 217 €. Lainakanta on pienentynyt 5,5 milj. euroa. Tilastokeskuksen mukaan kuntien lainakanta on vuoden 2018 tilinpäätöksissä ollut 3 039 eroa.

Investointien tulorahoitus-tunnusluku ilmaisee, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku on 75,66 %. Tunnusluku on heikentynyt edellisestä vuodesta, jolloin se oli 180,83 %.

Lainahoitokate ilmaisee kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Lainahoitokate on 0,29. Kun lainanhoitokate on alle 1, joudutaan lainojen hoitamiseksi ottamaan lisää lainaa. Tunnusluku on heikentynyt edellisestä vuodesta, jolloin se oli 2,27

Kassan riittävyys vuoden lopussa on ollut 17 päivää, kun se edellisenä vuotena oli 110 päivää.

4. Kaupunkistrategian toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Viitasaaren kaupunkistrategian nimi on VIITASAARI - Pikkasen parempi periferia. Viitasaaren kaupunkistrategiassa korostuvat erityisesti elinvoimaan liittyvät asiat. Hallitus toteaa tilinpäätöksessä, että *"Kuntana meidän tulee toimenpiteillämme myötävaikuttaa paikallisten yritysten kasvuun tukemalla kehitystoimintaa ja luoden näin uusia työpaikkoja. Kunnallis-, yhteisö- ja kiinteistöverotuottojen kasvun kautta kaupungilla on mahdollisuus saada lisäresursseja elinvoimansa kehittämiseen."* Edelleen tilinpäätöksessä kerrotaan, että *"Syksyllä 2017 käydyin vuorovaikutteisen strategiaprosessin tuloksena voidaan todeta, että myös yrityselämän näkökulmasta toimivat ja laadukkaasti järjestetyt hyvinvointipalvelut tukevat yritysten ja koko kaupunkiyhteisön elinvoiman kehittymistä. Hyvä työllisyyden hoito, hyvinvointipalvelut ja elinkeinoelämän kehittyminen saavat aikaan myönteisen lumipalloehtin, joka onnistuessaan luo hyvinvointia kaupungin kaikille asukkaille. Työnantajana kaupunki toteuttaa Wiitaunionin hyvinvointiohjelmaa ja –henkilöstösuunnitelmaa."*

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta toteaa edellisen vuoden tapaan, että Viitasaarella on työn ja työvoiman kohtaamisen ongelma, koska kaupungissa on sekä avoimia työpaikkoja että työttömiä työnhakijoita, mutta niitä ei ole edellisen vuoden tavoin saatu kohtamaan. On todettava, että hienoista tilanteen parantumisesta on havaittavissa edelliseen vuoteen verrattuna. Tarkastuslautakunta edellyttää kaupungilta ongelman ratkaisemiseksi lisää aktiivisempia täsmätoimia.

Elinvoiman ja syntyvyyden osalta on olemassa aiempien vuosien tavoin valtakunnallisia ongelmia, mutta myös paikallisia ongelmien ratkaisemista edesauttavia keinoja on mietittävä entistä voimakkaammin, esimerkiksi oppisopimusten edesauttamisen kautta. Yrittäjyyden positiivisen työpaikka-kehityksen ja toimeentulon edistäminen on keskeinen osa ratkaisua syntyvyyden matalaan tasoon. Tarkastuslautakunta kannustaa etsimään hyviä käytäntöjä kunnan ja elinvoiman edistämiseen myös muualta Suomesta.

Strategiassa mainitun johtamisen jalkauttaminen käytännön tasolle kunnan kaikissa toiminnoissa on tärkeää. Strategiat eivät saa jäädä ylätasolle, vaan ne on syytä viedä käytännön työpaikkojen tasolle, esimerkiksi kuntalaisten kuulemisen tai hankintojen toteuttamisen yhteydessä.

Etätyömahdollisuuksien edistäminen Viitasaarella erityisesti tietoliikenneyhteyksien kehittämisen kautta on tärkeää. Maaseudun yritysten verkostoituminen sekä biopolttoaineiden tuotannon kehittäminen Viitasaarelle ovat hyvä toimenpiteitä. Kaupungin tulisi voimakkaammin rohkaista ja kannustaa yrityskenttää innovatiivisiin ratkaisuihin esimerkiksi osaamiskeskusten saamiseksi Viitasaarelle.

5. Kaupunginhallituksen toimialan tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin visiosta on johdettu strategiset päämäärät, jotka ovat:

- 1) Elinvoima
- 2) Hyvinvointi
- 3) Johtaminen ja talous

Strategisille päämäärille on asetettu tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. (Tavoitteet ja hankkeet täsmennetään talousarvioprosessissa vuositasolla mitattaviksi ja konkretisoidaan edelleen toimialojen tavoitteiksi).

Toiminnan painopisteet talousarviovuonna 2019 olivat seuraavat:

Strateginen päämäärä 1. Elinvoiman lisääntymistä kaupungissa tavoitellaan

Strateginen päämäärä 2. Kuntalaisten hyvinvointia parannetaan / kohta d) lisäämällä ja tukemalla kuntalaisten osallisuutta.

Elinvoiman lisääntymistä kaupungissa tavoiteltiin seuraavien toimenpiteiden avulla:

- ✓ Wiitaseudun Yrityspalvelun kiinteistömassaa kasvattamalla pyritään vahvistamaan tytäryhtiön organisaatiota ja aktiivisempaa roolia kiinteistökehittämisessä.
- ✓ Vuonna 2019 päätettiin kehittää matkailun myyntikanavia Lomaseudulla ja käynnistää alueellinen myyntiorganisaatio, keskusvaraamo.
- ✓ Kaupungin elinvoimaa edistettiin myös aktiivisella markkinoinnilla ja toisen asteen koulutusta sekä opiskelijaetuja parantamalla.
- ✓ Viitasaaren kaupunkistrategian 2018–2020 Elinvoimaosion mukaisesti kaupunki kehitti yhteistyö- ja etätila Lennätin ns. vanhan Postitalon kiinteistöön Keski-Suomen liiton hallinnoiman EAKR rahoituksen avulla.
- ✓ Alkuvuodesta 2019 kaupunginhallitus päätti osallistua kansainväliseen RDI2CluB -hankkeeseen ja Norjaan suuntautuvaan puurakentamisen opintomatkkaan Viitasaaren kaupungin Puurakentamisen Haukirinne -hankkeella.
- ✓ Kolkyn alueen asemakaavan muutoksen tarkoituksena on laajentaa Viitasaaren keskustan koillisosassa sijaitsevan Mustaniemen teollisuusaluetta pohjoiseen. Tällä varaudutaan Viitasaaren teollisuuden kehittymiseen.

Kuntalaisten hyvinvointia parannettiin seuraavien toimenpiteiden avulla:

- ✓ Kaupunginvaltuusto päätti kesäkuussa 2019 hyväksyä Wiitaunionin laajan hyvinvointikertomuksen 2017–2020 ja pitää kaksi kertaa tai useamminkin valtuustokaudessa valtuustoseminaarin, jossa kertomusta ja tuloksia avataan erityisesti luottamushenkilöille.

Wiitaunionin hyvinvointikertomukselle 2017 – 2020 on asetettu seuraavat painopistealueet:

1. Oma-aloitteinen terveyden ja hyvinvoinnin huolehtiminen - Kuntalaisten osallisuus, kuuleminen ja vaikuttaminen, järjestöjen osallisuus
2. Varhainen puuttuminen ja ennaltaehkäisy
3. Työllisyyden lisääminen/syrjäytymisen ehkäisy - Nuorten hyvinvointi
4. Arvioidaan sitä, kuinka hyvin Pihtiputaan ja Viitasaaren hyvinvointityö vastaa valtion hyte-kriteereihin.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä asiana, että kaupunginhallitus on laatinut konkreettisia toimia kaupungin elinvoiman lisäämiseksi ja kuntalaisten hyvinvoinnin parantamiseksi. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että tavoitteiden toteutumisesta seurataan aktiivisesti. Tavoitteiden toteutumisen ja toimien vaikuttavuuden arviointia varten on tärkeää, että asetetaan asianmukaiset mittarit, jotka tosiasiallisesti kuvaavat tavoitteiden toteutumista.

Toimintakertomuksen elinvoimaosuuteen olisi hyvä sisällyttää konkreettisia lukuja ja vertailuja edellisiin vuosiin väestömuutoksista kuten syntyneistä, kuolleista sekä tulo- ja lähtömuuttaneista.

6. Perusturvan toimialan tavoitteiden toteutuminen

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Perusturvan toimialan alkuperäinen talousarvio oli 27 077 152, johon haettiin tilikauden aikana lisämäärärahaa valtuustolta 1 461 785 euroa (lisäystä 5,4 %). Toteutuneet kustannukset olivat vuoden 2019 lopussa yhteensä 28 427 455 euroa. Lisämäärärahan jälkeen talousarvio jäi alle muutetun talousarvion 0,4 prosenttia (111 481 euroa).

Vanhuspalveluissa alkuperäinen talousarvio oli 8 393 660 euroa. Tulosityksikön lisämääräraha 374 283 euroa (4,5%) ei riittänyt kattamaan tulosityksikön toteutuneita kokonaiskustannuksia noin 9,0 miljoona euroa (ylitystä muutettuun talousarvioon 235 911 euroa eli 2,7 prosenttia). Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna vanhuspalveluiden talousarvio ylittyi noin 0,6 miljoona euroa eli 7,3 prosenttia

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta toteaa, että perusturvan toimialaan haettiin lisämäärärahaan noin 1,5 miljoona euroa eli 5,4 prosenttia alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Kokonaisuutena perusturvan toimiala pystyi jopa hieman alittamaan muutetun talousarvion (0,1 miljoona euroa, 0,4 %).

Tarkastuslautakunta kehottaa perusturvan toimialaa tarkkuuteen talousarvion suunnittelussa sekä vahvaa sitoutumista alkuperäisen talousarvion noudattamiseen, jotta näin merkittävilta talousarviomuutoksilta jatkossa välttyttäisiin. Erityisesti vanhuspalveluiden kohdalla talousarvion suunnitelmallisuutta tulisi lisätä.

Perusturvan toimialan toiminnan tavoitteet vuonna 2019 ovat olleet:

1. Avohoitopainotteinen hoidonporrastus toteutuu.
2. Kuntalaisen oman elämän hallinta vahvistuu - hyvinvoiva kuntalainen
3. Kansansairauksien ennaltaehkäisy, varhaistoteaminen, hyvä hoito ja seuranta – terve kuntalainen
4. Perusturvan yhteistoiminta-alueen kuntarajattomat palvelut toimivat sovitusti
5. Osaavaa, ammattitaitoista ja hyvinvoivaa henkilökuntaa riittävästi

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Kaupunginhallitus toteaa tilinpäätöksessä, että toiminnalle asetetut tavoitteet toteutuivat pääsääntöisesti, vaikka henkilöstön rekrytoinnissa onkin ollut haasteita. Edelleen hallitus kertoo, että perusturvan toiminnassa on kaikkiaan korostunut yhteistyö ja kuntarajattomuus, palveluohjaus, tiimityön laajeneminen ja työnjako. Riskien hallinnan näkökulmasta resursseja on kohdennettu ennalta ehkäisyyn, jotta voitaisiin välttyä suuremmilta kustannuksilta ja lisätä kuntalaisten oman elämän hallintaa. Vuoden 2019 aikana etenkin sosiaalipalveluissa korjaavan työn osuus on kasvanut merkittävästi. Suunnan muutos vaatii enemmän panostusta varhaiseen puuttumiseen ja eri toimialojen välistä saumatonta yhteistyötä. Ikääntyneiden määrän kasvaminen näkyy vanhuspalveluissa, mutta myös muualla perusturvan palveluissa. Tulevaisuudessakin tämä aiheuttaa haasteen talousarviossa pysymiselle, samoin kuin Wiitaunionin alueen sairastavuus.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta haluaa myös korostaa ennalta ehkäisemisen tärkeyttä. Varhaisen puuttumisen toimintatapa on elämänlaadun kannalta myönteistä ja myös tavoittelemisen arvoista talouden näkökulmasta pidemmällä aikavälillä erityisesti lastensuojelussa ja vanhuspalveluissa.

Kiireettömässä vastaanotossa on potilaiden optimointi otettu käyttöön. Tämä käytäntö sujuvoittaa tulevia hoitotoimenpiteitä.

Vammaispalveluohjaukseen käytetyt resurssit ovat niukat, mutta asiat hoidettu ajallaan. Pysytty talousarviossa (83,2%).

Rohkaistaan kaupunkia käytettävissä olevien liikunta- ja virkistysresurssien aktiivisempaan käyttöön ennaltaehkäisevässä toiminnassa.

7. Sivistystoimen toimialan tavoitteiden toteutuminen

Peruskoulun, lukion, Viitaseudun opiston, kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen, varhaiskasvatuksen sekä Viitasaaren alueen musiikkiopiston johtamista, valvontaa ja ennen kaikkea niiden toiminnan kehittämistä varten kunnissa on sivistyslautakunta. Lautakunnassa on neljä jäsentä kummastakin kunnasta, lautakunnan puheenjohtaja valitaan isäntäkunnasta ja varapuheenjohtaja toisesta kunnasta, kokouksiin kutsutaan mukaan kunnanhallituksen ja kaupunginhallituksen puheenjohtajat ja edustajat, kunnan- ja kaupunginjohtaja sekä nuorisovaltuustojen puheenjohtajat.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Sivistystoimen toimialan alkuperäinen talousarvio oli 11 383 623 euroa, joka toteutui noin 0,116 miljoona euroa pienempänä ollen 11 266 740 euroa (noin 1 % alle talousarvion)

Sivistystoimialan toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2019 ovat olleet:

1. Etsivä nuorisotyö pyrkii yhdessä toisen asteen oppilaitoksen (lukio ja ammatillinen koulu) kanssa löytämään uusia työllistämisen- ja uudelleen koulutusväyliä nuorille työttömille.
2. Lapset-puheeksi- menetelmän käyttöönotto toteutuu ja koulutusta laajennetaan kattamaan koulutoimen ja varhaiskasvatuksen kaikki toimijat.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Jokaiselle tulosityksiyksille on lisäksi asetettu yksityiskohtaiset tavoitteet, jotka ovat kunnanhallituksen tilinpäätöksessä kerrotun mukaan olennaiselta osin toteutuneet.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta toteaa, että sivistyslautakunnan toimialan taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellusti.

Edelleen tarkastuslautakunta pitää hyvin myönteisenä asiana hallinnon rajat ylittävän ja moniammatillisen Lapset-puheeksi -menetelmän käyttöönottoa. Tästä menetelmästä lautakunta olisi toivonut enemmän tietoa tilinpäätöksessä ja erityisesti menetelmän vaikuttavuudesta.

Lukion uusi erityislinja näyttää hiljaisen alun jälkeen herättävän lisääntyvää kiinnostusta ja osoittautuvan hyväksi ratkaisuksi. Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä asiana lukio-opiskelijoille annettuja etuja koskien asumista ja oppimateriaalia sekä vapaa-ajanpalveluja.

8. Teknisen toimen toimialan tavoitteiden toteutuminen

Kaupunginhallitus kertoo tilinpäätöksessä, että Viitasaaren kaupunki panosti vuoden 2019 aikana erityisesti ulkoalueisiin tekemällä mm. kuntoportaaita ja laavuja. Vuoden aikana rekrytoitiin uusi kiinteistöpäällikkö ja yhdyskuntatekniikan päällikkö. Kaupunkistrategiaa toteutettiin johtaminen ja talous keihäänkärki edellä. Strategiaa jalkautettiin tiimien kokouksissa ja perehdytyksissä. Teknisen lautakunnan talous kokonaisuutena toteutui suunnitellusti. Toimintatuotot olivat arvioitua isommat ja toimintakulut arvioitua enemmän. Tilikauden alijäämä oli pienempi kuin talousarviossa vuodelle 2019 oli budjetoitu. Tekninen toimi saavutti talousarviossa määritellyt tavoitteet talouden osalta.

Tilinpäätöksessä kerrotun mukaan tekninen toimi saavutti keskeisiä tavoitteita ympäristön viihtyisyyden parantamisella eri kohteissa sekä tiedottamalla sosiaalisessa mediassa sekä uusien internet-sivujen kautta asioistaan.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Teknisen toimen toimialan alkuperäinen talousarvio oli 2 453 843 euroa, joka toteutui noin 0,130 miljoona euroa pienempänä ollen 2 324 247 euroa (noin 5,3 % alle talousarvion)

Yleistä toiminnallisten tavoitteiden asettamisesta

Kaupungin toiminnalle asetettavien tavoitteiden on hyvä olla konkreettisia ja kuvata kaupungin aikaansaannoskykyä ja positiivisia vaikutuksia kaupunkilaisten hyvinvointiin sekä kaupungin elinvoimaisuuteen. Hyvinvointihyödyillä tarkoitetaan kaupungin toimenpiteillä aikaansaatuja positiivisia vaikutuksia kaupunkilaisten hyvinvointiin.

Talousarvioissa ja -suunnitelmassa asetettavien tavoitteiden tulee olla selkeitä, jotta niitä voidaan mitata mahdollisimman yksiselitteisillä ja konkreettisilla mittareilla ja menetelmillä. Mittarit voivat olla määrällisiä tai laadullisia.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta toteaa, että teknisen toimen toimialan taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet siten, että määrärahasta jäi käyttämättä 5,3 prosenttia.

Tarkastuslautakunta toteaa edellisten vuosien tavoin, että toiminnallisten tavoitteiden asettamista on tarpeellista merkittävästi kehittää.

Tekninen toimi on omalta osaltaan vaikuttanut myönteisesti asukkaiden hyvinvointiin panostamalla vahvasti ulkoalueisiin ja retkeilykohteisiin.

Ruoka- ja puhtauspalvelussa haasteena on budjetin ylitys henkilöstökuluissa ja elintarvikkeissa.

9. Ympäristölautakunnan toimialan tavoitteiden toteutuminen

1.1.2013 alkaen ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan yhteistoiminnan järjestämistä varten on perustettu yhteiseksi toimielimeksi kuntalain (17.3.1995/365) 77 §:n mukainen lautakunta, jossa on 12 jäsentä. Sopijakunnat ovat Viitasaari, Pihtipudas, Saarijärvi, Karskula, Kinnula, Kyyjärvi, Kannonkoski ja Kivijärvi. Lautakunta toimii Viitasaaren kaupungin organisaatiossa.

Lautakunnan toimialueeseen kuuluu ympäristöterveydenhuollon (terveysvalvonnan ja eläinlääkinnän) järjestäminen kaikkien yhteistoiminta-alueen kuntien (kahdeksan kuntaa) osalta sekä ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan järjestäminen Viitasaaren, Pihtiputaan, Kannonkosken, Kinnulan, Kivijärven ja Kyyjärven (kuusi kuntaa) osalta.

1.1.2018 alkaen lautakunnan nimi on muutettu Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunnaksi ja yhteistoiminta-alueen nimi Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimeksi. Lautakunnan puheenjohtaja valitaan valtuustokausittain vastuukunnan valtuutetuista ja varapuheenjohtaja vuorotellen niistä sopimuskunnista, jotka ovat mukana yhteistoimintasopimuksessa ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan osalta. Varapuheenjohtajakunta vaihtuu aakkosjärjestyksen mukaisesti. Vuonna 2017 alkaneella valtuustokaudella varapuheenjohtajana toimii Kannonkosken kunnan edustaja.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Ympäristölautakunnan toimialan alkuperäinen talousarvio oli 334 168 euroa, joka toteutui noin 59 tuhatta euroa pienempänä ollen 275 311 euroa (noin 17,6 % alle talousarvion)

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen vuonna 2019

Ympäristötoimen yhteistoimintasopimuksessa on asetettu seuraavat toimialakohtaiset tavoitteet:

- ✓ rakennettavan toimivan organisaation lisäksi kiinnitetään huomiota toimintojen tehostamiseen, henkilö- ja talousresurssien arviointiin sekä sähköisten työmenetelmien kehittämiseen,
- ✓ vaikutetaan edistävasti kuntalaisten viihtyvyyteen, terveyteen ja turvallisuuteen ympäristöön vaikuttavin menetelmin,
- ✓ edistetään eläinten hyvinvointia ja eläinsuojelua,
- ✓ kuntalaisten vaikutusmahdollisuudet turvataan,
- ✓ turvataan alueella palvelujen saatavuus ja laatu.

Tilinpäätöksessä kerrotaan, että vuotta 2019 leimaa vahvasti rekrytointivaikeudet eläinlääkinnässä. Ongelmat kohdistuivat Viitasaaren, Pihtiputaan ja Kinnulan päivystysalueelle, pääasiassa Pihtiputaan virkoihin. Pohjoisella päivystysalueella kahdesta auenneesta vakinaisesta virasta saatiin vuoden kuluessa täytettyä yksi puolikas. Lisäksi muista virkavapauksista johtuen sijaistarpeita oli noin 1,5 htv:tä. Vuoden aikana töissä kävi noin 10 eri sijaista. Tilanne herätti huolta laajemminkin mm. maatalousyrittäjien keskuudessa. Eläinlääkäreiden tehtäväkohtaista palkkaa korotettiin vuoden 2020 alusta alkaen ja samalla harmonisoitiin palkat koko alueella, sillä ympäristötoimen perustamisen jälkeen palkkaeroa ei oltu onnistuttu tasoittamaan. Uusia toimitiloja Viitasaaren, Pihtiputaan ja Kinnulan kuntien uudeksi yhteisvastaanotoksi alettiin etsiä. Päivystysvapaakokeilu käynnistetään,

kun virat on saatu täytettyä ja päivystysvapaiden pitäminen on sisäisin työjärjestelyin mahdollista. Lisäksi sovittiin rekrytointipalkkiosta. Myöhemmin mietitään myös vastaanottoavustajan palkkaamistarvetta.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä asiana ympäristötoimen kustannustehokasta toimintatapaa ja talousarvion noudattamista.

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen, että eläinlääkinnän rekrytointivaikeuksiin on kiinnitetty huomioita ja ympäristölautakunta on ryhtynyt toimiin rekrytoinnin edistämiseksi.

10. Kaupunkikonsernin tavoitteiden toteutuminen

Viitasaaren kaupungin yleisissä konsernitavoitteissa korostetaan kaupunkistrategian toteuttamista myös konserniyhtiöiden toiminnan tuella ja yhtiöiden toiminnan tuottamaa lisäarvoa kaupungille. Kaupunginhallitus on erikseen ohjeistanut yhtiökokousedustajiaan omistajapoliittisten linjausten toteuttamiseksi.

Viitasaaren kaupunkikonserniin kuuluu neljä tytäryhtiötä ja viisi osakkuusyhtiötä. Lisäksi Viitasaari on jäsenenä kolmessa kuntayhtymässä. Kaupunki pyrkii keskittymään ydintoimintoihinsa sekä tehostamaan pääoman käyttöä. Konserniohjauksen periaatteet on määritelty konserniohjeessa (Kvalt 12.11.2018) ja hallintosäännössä. Tytäryhtiöille on asetettu vuosittaiset toiminnalliset tavoitteet. Kaikki tytäryhtiöt asettavat seuraavat tunnusluvut talousarviovuodelle ja raportoivat niistä tilinpäätöksen yhteydessä:

Viitasaaren Vuokra-asunnot Oy

Kaupunginvaltuuston asettamat konsernitavoitteet:

- 1) Viitasaaren Vuokra-asunnot Oy tarjoaa asiakkailleen kohtuuhintaisia, laadukkaita ja turvallisia asumispalveluja omarahoitteisesti ja kannattavasti.
- 2) Yhtiö valmistelee asuntostrategian yhdessä konserniemon kanssa
- 3) Hyödynnetään ”Yhdyskuntien uudistaminen 2016 – 2019” hankkeen tuloksia
- 4) Vuokra-asuntojen käyttöastetta parannetaan korkeammalle tasolle

Tavoitteiden toteutumisesta tilinpäätöksessä raportoidaan seuraavasti:

- a. Yhtiön yleinen vuokrataso on markkinatasoa korkeampi mutta liikkumavara vuokrausneuvotteluissa usein ratkaisee asian yhtiön eduksi. Vuosikorjaustoiminnassa huomioidaan kysyntäprioriteetti ja korjaustulosten ajanmukaisuus, korjauksia tehdään omalla henkilöstöllä kysynnän ohjaamana.
- b. Yhtiö on valmistellut Viitasaaren vuokra-asuntojen strategian yhteistyössä konserniemon kanssa.
- c. Yhtiö on hyödyntänyt ”Yhdyskuntien uudistaminen 2016 – 2019” hankkeen tuloksia strategiatyössään ja yhtiön kiinteistökannan kehittämisessä
- d. Vuonna 2019 realisoitiin 18 huoneistoa, yhtään huoneistoa ei purettu. Näin suhteellinen käyttöaste on paranemaan päin. Käyttöastetta pyritään parantamaan mm. markkinoinnin tehostamisen avulla.

Wiitaseudun Yrityspalvelu Oy

Kaupunginvaltuuston asettamat konsernitavoitteet:

- 1) Yhtiön toiminnan ja talouden vakauttaminen sekä toimivien yritystilojen turvaaminen ja kehittäminen
- 2) Postitalon uusiokäyttö - Lennätin alueen osaamiskeskukseksi
- 3) Elinkeinopoliittisten kiinteistöjen ylläpitoa koskevat vaihtoehdot selvitetty konserniemon kanssa

Tavoitteiden toteutumisesta tilinpäätöksessä raportoidaan seuraavasti:

- a. Yhtiön toiminnan ja talouden vakauttaminen sekä toimivien yritystilojen turvaaminen ja kehittäminen
 - Toimintavuoden aikana valmisteltu ja toteutettu apportisiirto, joka tulee vakauttamaan merkittävästi yhtiön taloutta. Omavaraisuusaste siirron jälkeen yli 60%
- b. Postitalon uusiokäyttö - Lennätin alueen osaamiskeskukseksi
 - Postitalolla edelleen vuokraamattomia toimitiloja ja asuntoja. Lennätin toiminta osaamiskeskuksena toteutunut hyvin.
- c. Elinkeinopoliittisten kiinteistöjen ylläpitoa koskevat vaihtoehdot selvitetty konserniemion kanssa
 - Konserniemion kanssa valtuuston päätöksen mukaisesti siirretyt kiinteistöt eivät sisältäneet ns. elinkeinopoliittisia kiinteistöjä, vaan kiinteistöt ovat yhteisellä päätöksellä edelleen kaupungin taseessa.

Keskيتين Kauppakiinteistö Oy

Kaupunginvaltuuston asettamat konsernitavoitteet:

1. Kiinteistö pidetään mahdollisimman hyvässä kunnossa ja yhtiön talous vakaana
2. Kattoremontin toteuttaminen

Tavoitteiden toteutumisesta tilinpäätöksessä raportoidaan seuraavasti:

- a. Kiinteistöyhtiön ylläpitokustannukset ovat pysyneet vakaina ja investoinnit sekä korjaukset on toteutettu suunnitellusti. Kaikki tilat on vuokrattu.

Viitasaaren Koulutuskiinteistö Oy

Kaupunginvaltuuston asettamat konsernitavoitteet:

1. Kiinteistöä ylläpidetään nykykunnossa; tavoitteena on tilojen kunnossapitäminen ja terveellisten sekä turvallisten tilojen tarjoaminen kiinteistössä toimiville vuokralaisille
2. Kun rakennus on elinkaarensa päässä, myydään tai vuokrataan se esim. yrityksen varastotilaksi

Tavoitteiden toteutumisesta tilinpäätöksessä raportoidaan seuraavasti:

- a. Kiinteistö on ylläpidetty toimintakunnossa ja tilat ovat olleet lähes täydessä käytössä.
- b. Tiloja on vuokrattu normaalisti koulutus- varasto- ja toimitiloiksi.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Edellisen vuoden tavoin tarkastuslautakunta toteaa, että Vuokra-asuntojen käyttöaste ja siinä tapahtuneet muutokset ovat keskeinen toiminnan tavoite ja mittari, jonka tulisi käydä esiin tilinpäätöksestä.

Vuokra-asuntojen markkinointia tulisi tehostaa vaihtoehtona ruuhkasuomen ahtaaseen ja kalliiseen asumiseen.

11. Investointiosan toteutuminen

Investoinneissa valtuustoa sitovia erillisiä hankkeita ovat investoinnit, joiden kustannusarvio on 168 187 euroa tai suurempi. Tämä tarkoittaa nimenomaan hankkeen kokonaiskustannuksia siinäkin tapauksessa, että hanke ajoittuu usealle vuodelle ja vuosittain määrärahat alittavat hankerajan. Rajaa pienemmät määrärahat ovat lautakunnan kohdennettavissa.

Investointien alkuperäinen talousarvio oli 2 917 000 euroa, jota muutettiin 37 000 suuremmaksi. Toteuma oli 2 129 811 euroa eli 824 189 alle suunnitellun (noin 27,9 % alle talousarvion).

Tarkastuslautakunnan kannanotto

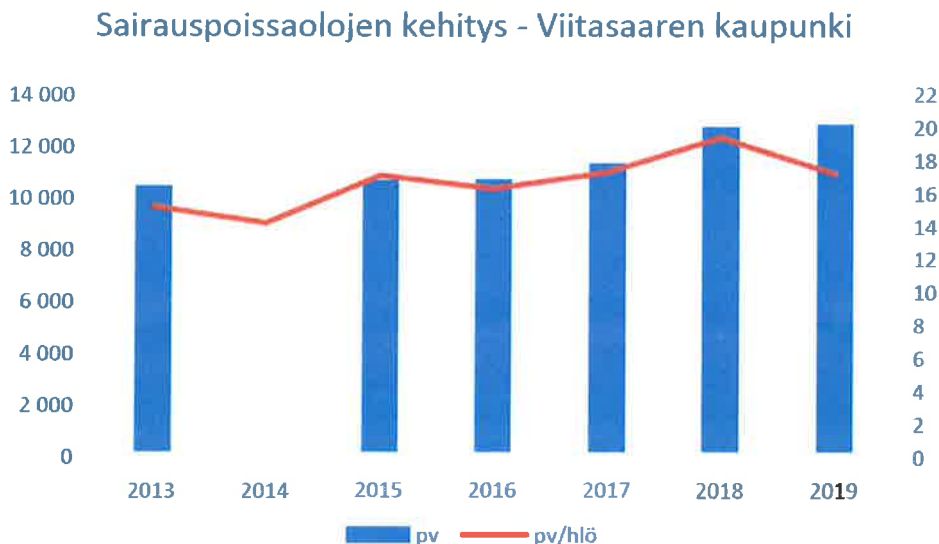
Tarkastuslautakunta kehottaa lisäämään tarkkuutta investointien suunnittelussa ja toteutuksessa.
--

12. Henkilöstö

Vakituisen henkilöstön keski-ikä 31.12.2019 oli naisilla 48,98 vuotta ja miehillä 48,7 vuotta.

Wiitaunionin työntekijöiden keski-ikä on noussut useiden vuosien ajan.

Wiitaunionin vakituksessa työsuhteessa olevista työntekijöistä miehiä on 93 (12,4 %) ja naisia 659 (87,6 %). Määräaikaissuhteessa olevista miehiä on 27 (13,0%) ja naisia 180 (87 %).

Viitasaaren kaupungin koko henkilöstön sairauspoissaolojen määrä vuonna 2019 oli 12 730 päivää eli 17 pv/hlö/v, edellisenä vuonna 12 630 kalenteripäivää eli 19,2 pv/hlö/v. Sairauspoissaolopäivät ovat lisääntyneet vuodesta 2018, 93 kalenteripäivää.

Henkilöstöraportin mukaan korkeasti koulutettujen perusturvan henkilöstöryhmien rekrytoinnissa oli vaikeuksia, kuten kaikissa Keski-Suomen kunnissa. Sivistystoimen ja teknisentoimen tehtävät saatiin kohtuudella täytettyä. Eläinlääkäreiden rekrytoinnissa ei onnistuttu suunnitellulla tavalla.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta esittää edellisen vuoden tavoin huolensa sairauspoissaolojen määrästä ja edellyttää kaupungin johdolta toimia sairauspoissaolojen määrän alentamiseen.

13. Tarkastuslautakunnan esitys kaupunginvaltuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2019 kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että kaupunginvaltuusto pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista ja johtopäätöksistä kaupunginhallituksen selvitykset niin, että ne voidaan käsitellä vuoden 2020 lokakuun valtuuston kokouksessa.

14. Allekirjoitukset

Viitasaarella 28. päivänä toukokuuta 2020

Vuokko Leivonen
puheenjohtaja

Eero Pulkkinen
varapuheenjohtaja

Eija Niskanen
jäsen

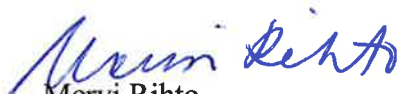
Arvo Pietiläinen
jäsen

Erkki Virtanen
jäsen

Kristiina Ranta
jäsen

Mervi Rihti
jäsen